

Декларація прав дитини

(звернення дітей до дорослих)

1. Ми — діти світу. Хто б не були наші батьки, де б ми не жили і в що б не вірили, поводьтесь з нами як з рівними. Ми гідні того, щоб отримувати все найкраще з того, що може дати світ.

2. Захищайте нас, щоб ми мали можливість рости гідно й вільно.

3. Нехай у нас буде ім'я і земля, яку ми можемо назвати своєю.

4. Ми не маємо мерзнуть, і в нас має бути завжди дах над головою. Забезпечте нас їжею та місцем для ігор. Якщо ми захворіємо, то нам потрібен догляд.

5. Якщо у нас є проблеми у фізичному чи розумовому розвитку, Ви ще більше

дбайте про нас і враховуйте наші потреби.

6. Дайте нам зможу жити в сім'ї. Якщо сім'я не може піклуватися про нас, то візьміть нас до себе.

7. Добре навчайте нас, щоб ми могли бути щасливими та плідно прожили життя.

Проте дайте нам можливість і грatisя, щоб ми самі навчалися.

8. Нехай у важку годину ми будемо першими, кому ви допоможете. Майбутнє світу залежить від нас.

9. Захистіть нас від жорстокості й від тих, хто може погано з нами поводитися.

10. Ростіть нас в умовах терпимості, свободи і любові. Коли ми виростемо, то пропагуватимемо розуміння між народами.

Пам'ятки для батьків

Загальні стратегії, що пропагують позитивну поведінку та подолання труднощів і проблем у поведінці.

• По можливості, ігноруйте негативну поведінку дитини та концентруйте увагу на позитивних рисах. Діти потребують уваги. Визначаючи позитивні риси в діях, Ви мотивуєте їх поводити себе так якомога частіше.

• Мотивуйте позитивну поведінку нагородами. Це можуть бути лише Ваша увага або доброзичливі слова.

• Критикуйте поведінку, а не людину. Наприклад: "Битися не можна, тому що...", а не "ти поганий, тому що вступаєш у бійки".

• Створюйте можливості для навчання. Наприклад; "Ти розбив чашку. Будь-ласка, не неси наступного разу стільки чашок, адже ти бачиш, що їх легко розбити".

Спонукайте дитину зрозуміти, що вона може помиллятися, і це не становить загрози для Ваших стосунків із нею, вони не припиняться з причин того, що сталося.

• Будьте твердими. Діти потребують почуватися в безпеці; частково ця безпека створюється знанням "правил".

• Запобігайте конфліктної ситуації ще до того, як вона загострилася. Краще запобігти конфлікту, аніж вирішувати його.

• Чітко наголошуйте, чого Ви очікуєте від поведінки дитини та що станеться, якщо вона щось зробить не так.

Не думайте, що діти уявляють, чого Ви хочете від них, а відтак чітко поясніть, "що саме" ви хочете, щоб вони зробили. Наприклад, не кажіть "не робіть безлад", а поясніть, що саме з того, що вони виконують, Ви називаєте безладом.

• Використовуйте позитивне мовлення. Наприклад: замість "Не став туди чашку" скажіть "Постав чашку на стіл, а не на тумбочку". Таке спілкування дозволяє дитині взаємодіяти у позитивному середовищі, що підвищує її самооцінку.

• Будьте справедливими і надавайте дітям можливість розповідати свої історії. Діти часто відчувають себе жертвами і безсилими, вони повинні впевнитися в можливості стосунків із людьми, які їх не експлуатують.

- Вмотивуйте позитивну поведінку дітей позитивними словами. Помічайте речі, які діти виконують добре. Позитивна реакція на сильні сторони дитини підвищує її самооцінку.

- Дозволяйте дитині брати на себе відповідальність за благополуччя інших. Це підвищує значимість досягнень дитини та її самооцінку.

- Підвищуйте почуття самоконтролю у дитини. Робіть це через надання їй можливості вибирати та приймати рішення, хоча не завжди доречно залишати за дитиною останнє слово. Це підвищує почуття дитини про відповідальність за своє життя та зменшує почуття безпомічності та вразливості. У такий спосіб дитина зрозуміє, що вона може отримати те, що потрібно, без "загравань".

- Слухайте дитину та співчуваюте її почуттям / думкам, які дитина висловлює (або які, на Вашу думку, вона переживає), навіть якщо Ви не згодні з ними. Це дозволяє дитині зрозуміти, що Ви цікавитеся її життям, що Ви справедливі, що їй не потрібно "загравати", щоб бути почутою або отримати те, чого вона прагне.

- Приблизьте дитину до себе, виведіть її з небезпечної ситуації.Хоча відсторонення від дитини на певний час може мати позитивний вплив, однією з проблем використання цього методу є те, що ним можна збільшити відчуття ізольованості та відторгнення дитини. Краще приблизити дитину до себе, аніж відштовхнути її, виводячи з небезпечної ситуації. Наприклад, якщо виникла бійка, краще запропонувати дитині піти разом з Вами, аніж відсилати її за чимось.

- Не перебільшуйте з покараннями. Запитайте себе (тільки чесно!), якби Ви були дитиною, чи здалося б Вам таке покарання справедливим?

- Виходьте із складних ситуацій за допомогою гумору. Проте жарти не повинні доходити до висміювання або приниження дитини.

- Вибачайтесь. Якщо Ви помилилися, якщо це доречно, то поясніть, чому Ви повелися саме так. Це показує дитині, що помилятися - - це нормально, але також і те, що на помилках потрібно вчитися. Така поведінка сприятиме встановленню довіри і поваги.

- **ПАМ'ЯТАЙТЕ! Ви — доросла людина! Не втрачайте терпіння!**

Корисні поради батькам у вихованні дитини

1. Не нав'язуйте себе ніколи, і дітям зокрема.
2. Якщо не знаєте, як вплинути, зупиніться.
3. Позбудьтесь у вашому спілкуванні з дітьми тих способів і форм впливу, які викликають у них протест чи негативну реакцію.
4. Вилучіть неприязнь до дитини і свої негативні емоції.
5. Дотримуйтесь принципу рівноправності й співробітництва.
6. Не фіксуйте увагу на невдачах.
7. Давайте якісні оцінки.
8. Не порівнюйте дитину з будь-не ставте їй нікого за приклад.
9. Не висловлюйте дитині симпатії у надмірній формі.
10. Використовуйте різні форми словесної підтримки.

•Немає нездібних — є ті, хто опановує по-іншому!

•Немає імпульсивних — є безпосередні!

•Немає агресивних — є напористі!

•Немає повільних — є розважливі!

•Немає ледачих — є розслаблені!

•Немає боязких — є обережні!

•Немає гіперактивних — є енергійні!

•Немає незрілих — є ті, які розквітають пізно!

•Немає дратівливих — є чутливі!

•Немає впертих — є наполегливі!

Пам'ятка добрих батьків

1.Не чекайте, що ваша дитина буде такою, як ви. Або такою, як ви хочете. Допоможіть їй стати не такою, як ви, а собою.

2.Не думайте, що дитина ваша. Вона — Божа.

3.Не вимагайте для дитини плати за все, що ви для неї робите. Ви дали дитині життя — як саме вона може віддячити вам? Вона дасть життя іншому, той третьому: це незворотний закон вдячності.

4.Не ображайте дитину, щоб в старості не їсти гіркого хліба. Бо, що посіеш, те й пожнеш.

5. Не ставтесь до дитячих проблем зверхнью: ноша життя дана кожному згідно з його силами, і будьте певні, що дитині її ноша не легша, ніж вам ваша. А може й важча, бо у дитини ще нема звички.

6.Не принижуйте дитину! Пам'ятайте: вона — особистість!

7.Не мучте себе, якщо не можете щось зробити для своєї дитини.

8.Для дитини зроблено мало, якщо не зроблено все.

9.Умійте любити чужу дитину. Ніколи не робіть чужій дитині те, що не хотіли, щоб інші зробили вашій.

10.Любіть свою дитину будь-якою: бездарною, безталанною. Спілкуючись з нею, радійте тому, що дитина — це свято, яке поки що з вами.

11.Сприймайте свою дитину як рівну собі людину. Частіше давайте їй зрозуміти, що ви на неї покладаетесь і впевнені, що вона виконає ваші доручення.

12.Залучайте малюка до спільної з вами діяльності, набравшись терпіння і розуміючи, що малюк не все зробить до ладу.

13.З повагою ставтесь до дитини і її справ.

14.Виховуйте у дитини розуміння того, що її настрій, як і ваш, впливає на емоційний стан решти членів родини.

**Знайти «ключик» до кожної дитини — найважливіша річ у
вихованні!**

Пам'ятка для батьків

1. Покарання не має шкодити здоров'ю – ні фізичному, ні психічному. Більше того, покарання має бути корисним.
2. Якщо є сумніви, карати чи не карати — не карайте. Навіть якщо вже зрозуміли, що ви м'які, довірливі і нерішучі. Ніякої «профілактики», ніяких покарань «про всякий випадок».
3. За один раз — одне покарання, навіть якщо поганих вчинків відразу скосено багато, покарання може бути суворим, але тільки одне, за все відразу, а не по одному — за кожний вчинок. «Салат» із покарань — це «страва» не для дитячої душі!

Покарання — не за рахунок любові, щоб не сталося! Не залишайте дитину без нагороди і любові, на які вона заслуговує.

4. Краще зовсім не карати, ніж карати із запізненням. Деякі батьки карають дитину за погані вчинки, коли вже настав час, забуваючи про те, що навіть в суворих дорослих законах беруть до уваги строк давності правопорушень.
5. Покараний - пробачений. Інцидент вичерпано. Сторінка перегорнута, як не було нічого. Про старі гріхи — жодного слова. Не заважайте починати життя спочатку!
6. Без приниження. Щоб не сталося, якою б не була провина, покарання не має сприйматися дитиною як велич Вашої сили над її слабкістю, як приниження, Якщо дитина вважає, що ви — не праві, покарання буде діяти лише в протилежний бік.
7. Дитина не має боятися покарання.

***Не покарання має боятися дитина,
не гніву вашого,
а вашого засмучення.***

Дитячі заповіді

для мам, тат, бабусь та дідуся

1.Шановні батьки, пам'ятайте, що Ви самі запросили мене у свою родину. Колись я залишу батьківську оселю, але до того часу навчіть мене, будь ласка, мистецства стати і бути людиною.

2.У моїх очах світ має інший вигляд, ніж у Ваших. Прошу Вас, поясніть мені, що, коли, чому кожен із нас у ньому має робити.

3.Мої ручки ще маленькі — не очікуйте від мене досконалості, коли я стелю ліжко, малюю пишу або кидаю м'яча.

4.Мої почуття ще недозрілі — прошу, будьте чутливими до моїх потреб. Не нарікайте на мене цілий день.

5.Щоб розвиватись, мені потрібне Ваше заохочення, а не тиск. Лагідно критикуйте і оцінюйте, але не мене, а лише мої вчинки.

6.Дайте мені трохи самостійності, дозвольте робити помилки, щоб я на помилках вчився. Тоді я зможу самостійно приймати рішення у дорослому житті.

7.Прошу, не робіть усього за мене, бо я виросту переконаним у своїй спроможності виконувати завдання згідно з Вашим очікуванням.

8.Я вчуся у Вас усього: слів, інтонації голосу, манери рухатись. Ваші слова, по чуття і вчинки повертаються до Вас через мене. Так справедливо влаштувала природа зв'язок між поколіннями. Тому навчіть мене, будь ласка, кращого.

Пам'ятайте, що ми разом невипадково: ми маємо допомагати один одному в цьому безмежному світі.

9.Я хочу відчувати Вашу любов, хочу, щоб Ви частіше брали мене на руки, при гортали, цілували. Але будьте уважні, щоб Ваша любов не перетворилася на милиці, які заважають мені робити самостійні кроки.

*Любі мої,
я вас дуже, дуже люблю!!!
Покажіть мені, що ви любите мене теж.*

- **Здорова дитина:** рідко хворіє, не дратівлива, не має проблем із засинанням, не має запорогових страхів, мовлення розвинене адекватно вікові.
- **Фізично розвинена дитина:** упевнена в побуті, самообслуговуванні, розвинені основні рухи (ходьба, біг, стрибки, лазіння), любить спорт (ковзани, лижі, теніс...), тримає рівновагу, розвинена дрібна моторика рук.
- **Соціальне й особистісно розвинена дитина:** комунікабельна, уміє жити і грatisя в колективі однолітків, керує своєю поведінкою, без труднощів адаптується до незнайомих дорослих і нового оточення, прагне позитивних взаємин і власного успіху, розрізняє погані і гарні вчинки.
- **Організована дитина:** уміє планувати й доводить до кінця свою справу, оцінює якість, самостійно знаходить помилки та виправляє їх, без вередування долає невдачі й труднощі, які виникають.
- **Освічена дитина:** спостережлива, активна в пізнанні нового, має певний запас знань про свою родину, навколошній світ, природу, любить слухати читання дорослих, робить логічні висновки, уміє міркувати, має достатній словниковий запас, диференціює різні фігури, літери, цифри, змальовує, копіює і домальовує їх.

Дитина вчиться у життя.

Якщо до дитини ставляться ворожо, вона вчиться битися.

Якщо дитину висміють, вона вчиться бути сором'язливою.

Якщо дитину соромлять, вона вчиться почувати себе винною.

Якщо дитина змушеня виявляти терпимість, вона вчиться терпіння.

Якщо дитину заохочують, вона вчиться впевненості в собі.

Якщо дитину хвалять, вона вчиться вдячності.

Якщо до дитини ставляться чесно, вона вчиться справедливості.

Якщо дитина росте в безпеці, вона вчиться довіряти.

Якщо до дитини ставляться схвально, вона вчиться любити себе.

Якщо дитина живе в атмосфері визнання і дружби, вона вчиться знаходити любов.